

УДК 378.093.5:373.3:001.891.53

<https://doi.org/10.33989/2075-146x.2021.28.250397>

ОЛЬГА ФЕДІЙ

ORCID 0000-0002-9988-7929

ЛЮДМИЛА ПРОЦАЙ

ORCID 0000-0001-5262-4630

НАТАЛІЯ ГІБАЛОВА

ORCID 0000-0001-7373-9859

ЄВГЕНІЯ ПОЧИНОК

ORCID 0000-0002-6419-4567

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВА ЛАБОРАТОРІЯ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНІХ РІШЕНЬ У ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ: ПЕДАГОГІЧНІ ТРЕНДИ ТА КРЕАТИВИ

Узагальнено досвід, представлено стислу характеристику діяльності навчально-наукової лабораторії Інноваційних освітніх рішень кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання ПНПУ імені В.Г. Короленка. Виокремлено основні принципи функціональності лабораторії, що зумовлюють її місце і роль у системі підготовки фахівців у галузі початкової освіти. Акцентовано увагу на тому, що лабораторія є відкритим майданчиком для створення передумов ефективного поєднання освіти, науки, інноваційної діяльності. Підкреслено, що середовище лабораторії відповідає сучасним вимогам нової української школи до організації естетизованого освітнього простору молодшого школяра. Проілюстровано зразкові варіанти оснащення осередків класної кімнати початкової школи з методикою їх використання, що відповідають принципам педагогічного ергодизайну.

***Ключові слова:** лабораторія Інноваційних освітніх рішень, підготовка фахівців початкової освіти, освітній простір молодшого школяра, освітні осередки, нова українська школа, сучасні педагогічні технології, початкова освіта, педагогічний ергодизайн, технології естетотерапії, електронне навчання, музейна педагогіка*

Постановка проблеми. Концепція Нової української школи (*Нова українська школа...*, 2016) визначає принципи та ключові компоненти оновлення середньої освіти, одним з таких компонентів є сучасне освітнє середовище, яке забезпечує необхідні умови, засоби і технології для навчання, виховання та розвитку молодших школярів. МОН України регламентує низку законів, постанов та методичних рекомендацій, зорієнтованих на врізноманітнення освітнього простору, оновлення дидактичного обладнання, забезпечення комфортного й безпечного просторово-предметного оточення, у якому ефективно реалізуються основні завдання НУШ. У зв'язку з цим актуалізується питання переосмислення ролі та значення освітнього середовища, що має забезпечувати оздоровчу функцію освіти, сприяти становленню особистості як творця і проектувальника власного життя, гармонізації та гуманізації відносин між учнями й педагогами, оптимізації взаємовпливів у системі «учитель – учень – освітнє середовище».

Підготовка фахівців початкової освіти має відбуватися в умовах, що максимально наближені до реалій нової української школи, водночас, відповідати Державному стандарту підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Початкова освіта». Освітній процес у педагогічному ЗВО має забезпечувати високий рівень готовності до моделювання креативного освітнього простору, що досягається створенням умов для проведення науково-методичних, теоретичних і експериментальних досліджень з актуальних проблем впровадження інноваційних технологій у педагогічну площину початкової школи. З цією метою у 2018 році на психолого-педагогічному факультеті, на базі кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання ПНПУ імені В.Г. Короленка було створено першу в Україні навчально-наукову лабораторію Інноваційних освітніх рішень (ННІ ІОР), що є моделлю освітнього простору класної кімнати початкової школи та, водночас, виконує функції навчальної аудиторії ЗВО. В ній моделюються і реалізуються освітні завдання підготовки майбутніх учителів початкової школи.

Аналіз останніх джерел і публікацій. Роль освітнього розвивального середовища як умови успішного навчання, виховання та розвитку школяра, схарактеризовано у працях психологів: І. Беха, Л. Виготського,

Н. Менчинської, Л. Занкова, В. Давидова, Г. Костюка, С. Максименка, А. Щукіної, Г. Шамової та інших. Проблематика освітнього середовища активно розробляється зарубіжними й українськими науковцями, зокрема: Є. Бачинською, І. Зязюном, Є. Починок, Н. Карапузовою, О. Савченко, А. Цимбалару В. Лебедевою, О. Федій, І. Шендрик та ін.

Мета статті. Узагальнити передумови, досвід та представити стисло характеристику принципів діяльності навчально-наукової лабораторії Інноваційних освітніх рішень кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання ПНПУ імені В.Г. Короленка в контексті моделювання креативного освітнього простору підготовки фахівця початкової освіти.

Виклад основного матеріалу. Навчально-наукова лабораторія Інноваційних освітніх рішень є структурним підрозділом кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка, вона створена з метою удосконалення підготовки фахівців за спеціальністю 013 Початкова освіта та формування готовності майбутніх учителів початкової школи до запровадження нового змісту освіти відповідно Державного стандарту початкової освіти. У своїй роботі ННЛ ІОР керується нормативно-правовими актами України в галузі науки та освіти, Статутом університету, наказами, розпорядженнями ректора, положенням про кафедру та положенням про навчально-наукову лабораторію.

Пріоритетними принципами діяльності ННЛ ІОР є: *залучення кадрового наукового потенціалу кафедри; утворення наукових осередків української педагогічної думки; зорієнтованість на формування soft skills; ергономічність дизайну освітнього середовища.*

Принцип залучення кадрового наукового потенціалу полягає у впровадженні і розвитку педагогічних ідей дисертаційних досліджень професорсько-викладацького складу кафедри. Лабораторію очолює завідувач кафедри – професорка, доктор педагогічних наук О.А. Федій, яка керує комплексною науковою темою «Підготовка майбутніх педагогів до естетизації освітнього середовища».

Робота ННЛ ІОР здійснюється за змістовими напрямками, пропонуваними викладачами кафедри, що затверджуються на засіданні кафедри. Кожний змістовий напрям лабораторії очолює науковий консультант, призначений завідувачем кафедри. В межах діяльності лабораторії ведеться робота за напрямками, зміст яких ґрунтується на основних положеннях дисертаційних досліджень викладачів: *Методики навчання галузей початкової освіти в умовах нової української школи* (Гібалова, Процай, 2021; Гібалова, Карапузова, Ржеко, 2017; Карапузова, 2020; Починок, 2021). *Створення психоемоційного середовища сучасної початкової школи засобами естетотерапії* (Федій, Степура, 2016; Федій, Мірошніченко, Kulimova, 2018; Fediy, Kulimova, 2020), *Електронне навчання у початковій освіті* (Гібалова, Процай, 2018; Fediy, Protsai, Gibalova, 2021), *Ергономізація освітнього простору початкової школи* (Карапузова, Починок, 2018; Fediy, 2020); *Музейна педагогіка у початковій школі* (Карапузова, Павленко, 2020). Схарактеризуємо напрями роботи лабораторії.

1. *Методики навчання галузей початкової освіти в умовах нової української школи.* Лабораторія, насамперед, використовується у освітньому процесі підготовки майбутніх учителів початкової школи при викладанні класичних методик початкової освіти. Кабінет НУШ дає можливість наблизити навчальний процес у вищій школі до реальних умов нової української школи. Впроваджуються дослідницькі, проблемні та проєктні методи навчання, індивідуальні та групові організаційні форми роботи студентів, акцентується увага на виконанні творчих завдань, демонстрації фрагментів уроків, обговоренні різних підходів до вирішення освітніх задач тощо. Викладачі використовують такі можливості освітнього простору лабораторії, як змінні тематичні дошки, таблиці, наочності до предметних галузей, посібники, підручники та зошити з друкованою основою, мультимедійний комплекс, ламінатор, документ-камеру, конструктор Lego, ляльковий театр, дидактичні міні-музеї та інші.

2. *Створення психоемоційного середовища сучасної початкової школи засобами естетотерапії.* Робота ННЛ ІОР за цим напрямком полягає у впровадженні методологічних засад естетотерапії як сучасної галузі наукових знань, що виникла в інтегративному просторі педагогіки, естетики та психотерапії; як системи підготовки педагогів до використання технологій естетотерапевтичного впливу в професійній діяльності активно. Зміст естетотерапевтичного напрямку розкриває питання розвитку гармонійної особистості, зокрема: місце і роль естетичного й терапевтичного компоненту в соціокультурному розвитку суспільства; структурно-функціональні особливості естетотерапії; навчально-виховні та розвивальні можливості естетотерапевтичного впливу (музикотерапії, арт-терапії, пісочної терапії, бібліотерапії, природотерапії, фототерапії, терапії соціальними засобами тощо) на особистість дитини; розвиток професійної майстерності сучасного педагога засобами естетотерапії; формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців; підготовка майбутніх педагогів до широкого використання гармонізуючого терапевтичного потенціалу засобів педагогічного впливу та ін.

У Полтавському національному педагогічному університеті викладаються навчальні дисципліни «Естетотерапія», «Сучасні технології естетотерапії» для здобувачів освітніх рівнів «бакалавр» і «магістр» спеціальностей 013 Початкова освіта, які спрямовані на формування в майбутніх педагогів естетотерапевтичної компетентності, що передбачає усвідомлення важливості активізації емоційно-почуттєвої сфери учня в

педагогічному процесі, забезпечення естетизації освітнього середовища, знання змісту естетотерапевтичної діяльності сучасного педагога, вміння створювати психологічно комфортні умови для творчої взаємодії учасників навчально-виховного процесу, використовувати сучасні психолого-педагогічні технології особистісного розвитку дитини на засадах гуманістичної дитиноцентричної парадигми. Особливий інтерес та зацікавленість у студентів викликає апробація практико-орієнтованих технологій пісочної терапії («Пісочна грамота», «Чарівний світ чисел», «Досліди пісочної королеви»), казкотерапії (складання казки, придумування кінцівки притчі або казки («Притча про двох вовків», «Добро і зло», «Про любов, дружбу і милосердя», «Про щастя і добро»), лялькотерапії (створення й оживлення ляльки), ізотерапії («Чарівна країна почуттів», «У кого (у що) зачаклувала мене Фея», «Моя родина в образах казкових героїв»), фототерапії (створення фотоколажів на теми: «Добро це...», «Полярні почуття», «Найщасливіший день мого життя») тощо.

3. *Електронне навчання у початковій освіті.* З 2016 року на кафедрі обґрунтовано необхідність підготовки фахівців електронного навчання до роботи в закладах освіти, розроблено та впроваджено компонент освітньої програми магістра початкової освіти за спеціалізацією «Електронне навчання», що включає систему фахових компетентностей: предметної, дидактичної, методичної, організаційної, проєктувальної, тьюторської та зміст кейсу навчальних дисциплін: «Сучасні Інтернет-технології електронного навчання», «Проєктування інформаційного освітнього е-середовища», «Технології створення електронних навчальних ресурсів», «Тьюторство в електронному навчанні». Створене матеріально-технічне обладнання ННЛ ІОР (мультимедійний комплекс, програмове забезпечення дистанційного та змішаного навчання) забезпечує педагогічні умови до реалізації траєкторії руху підготовки організаторів електронного навчання; формування компетентностей менеджера електронного навчання, употужнює фаховий потенціал учителя початкової школи, дає можливість йому здійснювати перспективну просвітницьку та тьюторську діяльність в умовах розвитку Нової української школи. Крім того, лабораторія є майданчиком для неформальної освіти, зокрема студенти спеціальності «Початкова освіта» три роки поспіль беруть участь у Всеукраїнському конкурсному проєкті онлайн-фестивалю гри, навчання і натхнення Play Fest, мета якого є розвиток наскрізних умінь, м'яких навичок, творчих, архітектурних та дизайнерських здібностей студентів шляхом командної роботи над спільним проєктом (Learning Through Play..., 2018). Перспективним напрямом подальшої роботи є упровадження сертифікатної освітньої програми «Електронне навчання» на освітньому рівні бакалавр спеціальностей 013 «Початкова освіта» та 014 «Середня освіта».

3. *Ергономізація освітнього простору початкової школи.* На базі лабораторії проводиться дослідно-експериментальна на тему «Ергономіка організації освітнього середовища НУШ». Предметом дослідження є трансформація простору кабінету НУШ з позицій ергономічного підходу: облаштування тематичних осередків; застосування модульних меблів для школярів (з урахуванням ростової групи), килимків, пухлів, м'ячів; організація зони експлуатації меблів-сховищ для наочних об'єктів дидактичного призначення; система зберігання та розміщення навчально-методичного забезпечення; упорядкування тимчасових та змінних експозицій кабінету НУШ тощо. В ергономічному вимірі вивчено та експериментально перевірено робочі місця учня та вчителя, що забезпечують достатність і комфортність інформаційних, зорових і слухових зв'язків, вільного руху та раціонального використання наочного обладнання і технічних засобів навчання з найменшими затратами часу і зусиль. У процесі навчання студенти мають нагоду повноцінно застосувати різноманітні технології навчання, що зорієнтовані на динамічні види діяльності, різні варіації розміщення учнівських місць з можливістю повноформатного візуального та комунікативного контакту між суб'єктами освітнього процесу (зокрема, кластером, колом, напів-колом, амфітеатром, по периметру буквою «П» тощо).

5. *Музейна педагогіка у початковій школі.* В облаштуванні ННЛ ІОР реалізовано інноваційну освітню технологію «Музейна педагогіка». В кабінеті зайняли своє місце такі форми музейної комунікації: дидактична колекція «Предметна абетка» (колекція в сірниковій коробці) та міні-музей гудзиків (музей одного предмета). Вони створені руками студентів спеціальності «Початкова освіта» на заняттях із навчальної дисципліни «Музейна педагогіка». Дидактична колекція «Предметна абетка» являє собою яскраво оформлене зібрання дрібних предметів розподілених у сірникові коробки відповідно букв українського алфавіту. Вона використовується на початкових етапах опанування грамоти у 1 класі. *Міні-музей гудзиків*, присвячений однорідним речам – гудзикам. В експозиції представлено: дидактичну колекцію гудзиків, розподілених на групи за формою, кольором, розміром, матеріалом та призначенням; інформаційні картки про історію походження гудзиків, роль цього предмету в житті людини, традиції носіння гудзиків у різні часи і в різних народів, Всесвітній день гудзиків, колекціонерів гудзиків тощо; набір розвиваючих гудзикових ігор («Мозаїка», «Шнурівка», «Сортер», «Лото», «Запам'ятай і повтори» тощо), у яких засобом для гри слугують гудзики; сенсорна колба «Гудзики і намистини»; творчі роботи, у яких основним матеріалом для образотворення є гудзики, в тому числі й власноруч створені. Цей міні-музей має міжпредметне змістове навантаження, розкриває історико-культурний контекст звичайних предметів (гудзиків), що оточують людину в її в повсякденному житті. Він допоможе реалізувати діяльнісний, інтеграційний і тематичний підходи в початковій освіті, сприяє активізації ініціативності, індивідуальної й колективної творчості учасників освітнього процесу.

Іншим важливим принципом у функціонуванні лабораторії є **принцип утворення наукових осередків педагогічної думки**, що реалізується через створення Асоціації навчально-методичних, науково-навчальних та науково-дослідних лабораторій педагогічних закладів вищої освіти України. Асоціація діє на основі меморандуму і визначає відносини та напрями співробітництва між лабораторіями.

Результатом діяльності ННЛ ІОР в контексті співробітництва є низка науково-практичних заходів та подій, серед яких: щорічна Всеукраїнська науково-практична конференція «Інноваційні рішення у початковій освіті: досвід впровадження концепції НУШ», освітні хаби (рис.1), традиційні педагогічні читання до дня народження Василя Сухомлинського, презентації-огляди «Громадянська освіта у НУШ», щорічні перемоги у II турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт зі спеціальності «Початкова освіта» з основних напрямів роботи лабораторії, семінари-практикуми («Використання цифрових технологій у освітньому просторі НУШ», «Дидактичні можливості інтерактивного мультимедійного комплексу та документ-камери», «Практикум зі створення інтерактивних завдань для молодших школярів з предметів початкової школи» тощо), мультимодальні семінари, скайп-семінари («Актуальні питання сучасної початкової освіти у контексті нової української школи», «Мережева проєктна технологія у тьюторській діяльності» тощо), профорієнтаційні заходи («День відкритих дверей», "ПрофіЛенд", профорієнтаційні лекції-бесіди), на яких презентовано інноваційні методики педагогічної роботи з молодшими школярами в контексті підготовки майбутніх учителів початкової школи.

Рис. 1. Освітній хаб «Технології створення креативного освітнього середовища в початковій школі»

Важливим чинником організації діяльності лабораторії є урахування Державного стандарту підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Початкова освіта» передбачає формування універсальних компетентностей, що відповідають за прийняття рішення та комунікації — *soft skills* (м'які навички). У зв'язку з цим, робота ННЛ ІОР ґрунтується на **принципі формування *soft skills*** у студентів під час професійної підготовки. Сталого переліку, як і класифікації *soft skills*, не існує, для різних видів діяльності пріоритетними є різні види *soft skills*. Для перспективного розвитку фахових компетентностей вчителя початкових класів ми виокремлюємо такі *soft skills* – «технологія 4К» – *комунікаційні* (комунікувати у професійному полі, вирішувати конфлікти, ораторське мистецтво, презентаційні навички), *кооперативні* (лідерські якості, вміння працювати у команді, мотивація команди, управління часом, цілеспрямованість, стресостійкість тощо), *креативні* (оригінальність, емоційний інтелект, цифрова творчість, вміння створювати естетичний освітній простір), *критичне мислення* (об'єктивність, усвідомленість, самостійність, рефлексивність (самоаналіз), цілеспрямованість, обґрунтованість, контрольованість, самоорганізованість).

Принцип ергономічності дизайну освітнього середовища, за яким у лабораторії реалізується моделювання освітнього простору, зумовлений сучасним вимогам нової української школи. Майданчиком навчально-наукової діяльності та неформальної освіти студентів та викладачів є кабінет ННЛ ІОР, що є своєрідною мінікопією класної кімнати НУШ. Організація освітнього простору кабінету виконувалася з опорою на чинні Державні стандарти та з дотриманням педагогіко-ергономічних вимог та рекомендацій (Про затвердження Методичних рекомендацій..., 2018). Відповідно до вимог облаштування нового освітнього простору НУШ, кабінет умовно розмежовано на навчальні осередки (навчально-пізнавальної діяльності, змінний тематичний, гри та відпочинку, художньої творчості, дослідницький, вчителя).

Осередок навчально-пізнавальної діяльності представлений учнівськими партами та стільцями з регулюванням висоти та кута нахилу (рис.2). Конструкція столів та стільців забезпечує мобільні робочі місця

та легко трансформуються, залежно від обраних методів навчання. Крім того, розміщення робочих місць не заважає вільному переміщенню в класі й забезпечує швидкий доступ до допоміжного обладнання, що спонукає дітей робити вибір та самостійно шукати інформацію.

Рис. 2. Осередок навчально-пізнавальної діяльності

Осередок вчителя – це безпосередньо його робоче місце, яке забезпечує достатність і комфортність інформаційних, зорових та слухових зв'язків, можливість вільного руху й раціонального використання наочного обладнання і технічних засобів навчання з найменшими затратами часу та зусиль (рис.3.). Комплект мультимедійного обладнання кабінету передбачає сенсорну інтерактивну дошку, документ-камеру та короткофокусний проектор.

Рис. 3. Осередок вчителя

Дослідницький осередок включає куточок живої природи – місце для вирощування рослин і утримання тварин, виконання спостережень та дослідів. В експозиційній частині куточка живої природи розміщений декоративний акваріум з рибою-півником (або рибою бійцівською звичайною) та рослинами (кушир, роголистник, валліснерія); декілька флораріумів («пляшкових садів» або «рослинних композиції у скляних ємкостях»): флораріум «пустеля» моделює біотопи пустелі, у ньому вирощуються деякі рослин-сукуленти (кактуси, молочаї, агави); флораріум «гори» імітує біотопи гірських масивів - передгір'я альпійських луків, так і місцевість гірських пустель і кам'янистих каньйонів. Дослідницький осередок укомплектований глобусом,

мапою, макетом Сонячної системи і Землі, телурієм, друкованими матеріалами, плакатами, демонстраційними матеріалами. Тут розмішуються приладдя, необхідне для дослідів (склянки, барвники, коробки, секундомір, мікроскоп, лупу, термометр тощо) та інше.

Осередок художньої творчості обладнаний поличками для зберігання приладдя та стендом для змінної виставки дитячих робіт (рис.4). Авторським доповненням осередку є майстерня-музей ляльок «Ляльки ідуть в НУШ», що містить унікальну колекцію ляльок студентів психолого-педагогічного факультету, налічує понад 40 найменувань та видів (пальчикові ляльки, ляльки «Матильда», «Фея краси», «Берегиня», «Байтик», «Кендіс» та ін.).

Осередок гри та відпочинку оснащений килимком для сидіння та гри, кріслом-грушею, столом для робототехніки, дитячою класною бібліотечкою, інвентарем для рухливих ігор, м'якими іграшками, настільними іграми, леґо-конструктором та інше. Осередок систематично наповнюється дидактичними іграми і засобами навчання (ляльки, пісочниці, сенсорні колби, м'які цифри та літери тощо), що відповідають педагогіко-ергономічним вимогам. Зокрема, серед ергономічних вимог було враховано екологічність матеріалу, безпечність розмірів та форми, доступність складників, антропометричні та фізіологічні особливості дитини, яскравість та кольорове сполучення об'єктів спостереження.

Рис. 4. Осередки художньої творчості, гри та відпочинку

Змінний тематичний осередок у лабораторії НУШ представлено трьома дошками (крейдова, маркерна, коркова), інформаційними постерами та змінними локаціями: педагогічної пісочної терапії та музейної педагогіки. Змінні локації мають міжпредметне змістове навантаження, допомагають реалізувати діяльнісний, інтеграційний і тематичний підходи в початковій освіті, а також сприяють удосконаленню дрібної моторики рук, розвивають сенсорні здібності та операційні вміння дітей (пальцевий захват дрібних та крупних деталей, їх утримання тощо).

Постійні та змінні експозиції сприяють не лише їх емоційному благополуччю (куточок настрою, малюнки учнів), а також є змістовними та функціонально значущими, а саме сприяють розвитку пізнавальних інтересів (наприклад, куточок спостереження), громадянських почуттів (гімн та герб України) тощо. Частина наочного обладнання, а також продукти навчальної діяльності студентів виставляються як експозиція на настінних щитах, зйомних стендах чи у відкритих шафах.

Комплекси засобів навчання та навчально-методичного забезпечення, відповідно до ергономічних вимог, укомплектовані за ієрархічною структурою (окреме навчальне заняття – окрема тема – курс навчальної дисципліни – дисципліни методичного блоку). Кожен комплекс навчально-методичного забезпечення має постійне місце, що є зручним для використання. На допомогу викладачеві на цифрових носіях створена картотека навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення, що має на меті доступність, мобільність та економію витрат часу. Кольорове оформлення аудиторії НУШ виконувалось відповідно до педагогіко-ергономічних умов (санітарно-гігієнічні, психофізіологічні, методичні, естетичні). Загалом, просторова організація кабінету НУШ дає змогу для проведення динамічних вправ та варіативності розміщення учнівських місць з повноформатним візуальним та комунікативним контактом.

Висновки дослідження та перспективи подальших розвідок. Аналіз досвіду діяльності навчально-наукової лабораторії Інноваційних освітніх рішень ПНПУ імені В.Г. Короленка свідчить про ефективне її функціонування та якісну підготовку майбутніх вчителів початкових класів за умови дотримання таких

принципів як залучення кадрового наукового потенціалу кафедри, принцип утворення наукових осередків української педагогічної думки, принцип формування soft skills, принцип дизайну ергономічного освітнього середовища. Проведена розвідка не висчерпує всіх аспектів порушеної проблеми, детального аналізу потребує дослідження умов моделювання та апробації сучасних методик створення креативного освітнього середовища у початковій школі.

Список використаних джерел

- Гібалова, Н., Процай, Л. (2021). Моделювання та створення дидактичної презентації в контексті підготовки майбутніх учителів початкових класів. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 5 (109).
- Гібалова, Н., Процай, Л. (2018). Реалізація компетентнісного підходу в підготовці майбутніх фахівців електронного навчання: досвід ПНПУ імені В. Г. Короленка. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 8 (82), 129-138.
- Гібалова, Н. В., Карапузова, Н. Д., Ржеко, В. А. (2017). *Математика: навч. посіб.* Вид. 2-ге, перероб. Полтава: ТОВ «АСМІ».
- Карапузова, Н. Д., Починок, Є. А. (2018). *Педагогічна ергономіка в початковій школі: навчально-методичний посібник.* Полтава: ПНПУ.
- Карапузова, Н. Д. (2020). Дослідження задач на спільну роботу у початковій школі *Імідж сучасного педагога*, 1, 83-88.
- Карапузова, Н. Д., Павленко, Ю. Г. (2020). Естетизація освітнього середовища педагогічного закладу вищої освіти музейними засобами. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика: збірник наукових праць*, 1 (94), 89-101.
- Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи.* (2016). Київ: Міністерство освіти і науки України.
- Починок, Є. (2021). Особливості використання віртуальних екскурсій в умовах дистанційного викладання курсу «Я досліджую світ». *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*, 35(5), 203-211.
- Починок, Є. А. (2020). Ергономічні умови створення безпечного освітнього середовища початкової школи як чинник протидії боулінгу. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: збірник наукових праць* (Вип. 70 (3), с. 98-104). Запоріжжя.
- Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації освітнього простору Нової української школи.* Наказ Міністерства освіти і науки України від 23.03.2018 №283. Взято з <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nop/3metodichni-rekomendatsii.pdf>
- Федій, О. А., Степура, Ю. Г. (2016). *Соціально-виховна та естетотерапевтична діяльність педагогів початкової школи: навч.-метод. посіб.* Полтава: Видавець Шевченко Р.В.
- Федій, О. А., Мірошніченко, Т. В., Кулімова, Ю. Г. (2018). *Професійна підготовка педагогів початкової школи до використання естетотерапії: теорія і практика: монографія.* Полтава: АСМІ.
- Fedyi, O., Kulimova, Y. (2020). *Aesthetotherapy: electronic educational and methodical textbook.* Retrieved from <https://sites.google.com/view/aesthetotherapy/main>
- Fedyi, O., Protsai, L., Gibalova, N. (2021). Pedagogical Conditions for Digital Citizenship Formation among Primary School Pupils. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 13(3), 95-115. Retrieved from <https://doi.org/10.18662/rrem/13.3/442>
- Learning Through Play: increasing impact, reducing inequality.* (2018). Retrieved from <https://www.legofoundation.com/en/>

References

- Fedyi, O., & Kulimova Y. (2020). *Aesthetotherapy: electronic educational and methodical textbook.* Retrieved from <https://sites.google.com/view/aesthetotherapy/main>.
- Fedyi, O., Protsai, L., & Gibalova, N. (2021). Pedagogical Conditions for Digital Citizenship Formation among Primary School Pupils. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 13(3), 95-115. Retrieved from <https://doi.org/10.18662/rrem/13.3/442>.

- Fedii, O. A., & Stepura, Yu. H. (2016). *Sotsialno-vykhovna ta estetoterapevtychna diialnist pedahohiv pochatkovoï shkoly [Socio-educational and aesthetic therapy activities of primary school teachers]: navch.-metod. posibn. Poltava: Vydavets Shevchenko R.V. [in Ukrainian].*
- Fedii, O. A., Miroshnichenko, T. V., & Kulimova, Yu. H. (2018). *Profesiina pidhotovka pedahohiv pochatkovoï shkoly do vykorystannia estetoterapii: teoriia i praktyka [Professional training of primary school teachers for the use of aesthetic therapy: theory and practice:]: monohrafiia. Poltava: ASMI [in Ukrainian].*
- Gibalova, N., & Protsai, L. (2021). Modeliuvannia ta stvorennia dydaktychnoi prezentatsii v konteksti pidhotovky maibutnikh uchyteliv pochatkovykh klasiv [Modeling and creating a didactic presentation in the context of training future primary school teachers]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnologii [Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies]*, 5 (109) [in Ukrainian].
- Gibalova, N., & Protsai, L. (2018). Realizatsiia kompetentnisnogo pidkhodu v pidhotovtsi maibutnikh fakhivtsiv elektronnoho navchannia: dosvid PNPV imeni V. H. Korolenka [Implementation of the competence approach in the training of future specialists in e-learning: the experience of PNPV named after VG Korolenko]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnologii [Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies: scientific journal]*, 8 (82), 129-138 [in Ukrainian].
- Gibalova, N. V., Karapuzova, N. D., & Rzheko, V. A. (2017). *Matematyka [Mathematics]: navch. posib. Poltava: TOV «ASMI» [in Ukrainian].*
- Karapuzova, N. D., & Pochynok, Ye. A. (2018). *Pedahohichna erhonomika v pochatkovii shkoli [Pedagogical ergonomics in primary school]: navchalno-metodychnyi posibnyk. Poltava: PNPV.*
- Karapuzova, N. D. (2020). Doslidzhennia zadach na spilnu robotu u pochatkovii shkoli [Research of tasks for joint work in primary school]. *Imidzh suchasnoho pedahoha [Image of a modern teacher]*, 1, 83-88 [in Ukrainian].
- Karapuzova, N. D., & Pavlenko, Yu. H. (2020). Estetyzatsiia osvithnoho seredovyscha pedahohichnoho zakladu vyshchoi osvity muzeinymy zasobamy [Aesthetics of the educational environment of a pedagogical institution of higher education by museum means.]. *Dukhovnist osobystosti: metodolohiia, teoriia i praktyka [Spirituality of personality: methodology, theory and practice: a collection of scientific papers]*, 1 (94), 89-101 [in Ukrainian].
- Learning Through Play: increasing impact, reducing inequality.* Retrieved from <https://www.legofoundation.com/en/>.
- Nova ukrainska shkola. Kontseptualni zasady reformuvannia serednoi shkoly [New Ukrainian school. Conceptual principles of secondary school reform].* (2016). Kyiv: Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy [in Ukrainian].
- Pochynok, Ye. (2021). Osoblyvosti vykorystannia virtualnykh ekskursii v umovakh dystantsiinoho vykladannia kursu «Ia doslidzhuju svit» [Features of the use of virtual tours in the distance teaching of the course "I explore the world"]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskyi zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobyt'skoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka [Current issues of the humanities: interuniversity collection of scientific works of young scientists of Drohobych State Pedagogical University named after Ivan Franko]*, 35 (5), 203-211 [in Ukrainian].
- Pochynok, Ye. A. (2020). Erhonomichni umovy stvorennia bezpechnoho osvithnoho seredovyscha pochatkovoï shkoly yak chynnyk protydii boulinhu [Ergonomic conditions for creating a safe educational environment in primary school as a factor in counteracting bowling] *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh [Pedagogy formation of creative personality in higher and secondary schools]: zbirnyk naukovykh prats (Is. 70 (3), pp. 98-104). Zaporizhzhia [in Ukrainian].*
- Pro zatverdzhennia Metodichnykh rekomendatsii shchodo orhanizatsii osvithnoho prostoru Novoi ukrainskoi shkoly. [About the statement of Methodical recommendations concerning the organization of educational space of New Ukrainian school]. Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy [Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine] vid 23.03.2018 №283. Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nop/3metodichni-rekomendatsii.pdf> [in Ukrainian].

FEDIY O.

PROTSAI L.

GIBALOVA N.

POCHYNOK Y.

Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University, Ukraine

**EDUCATIONAL AND SCIENTIFIC LABORATORY OF INNOVATIVE EDUCATIONAL SOLUTIONS IN
PRIMARY EDUCATION: PEDAGOGICAL TRENDS AND CREATIVE IDEAS**

The experience of educational and scientific laboratory of Innovative educational solutions developed on the chair of primary education, natural and mathematical disciplines and teaching methods of PNPU named after V. G. Korolenko has been generalized and its brief characteristic activity has been presented. The basic principles of the laboratory functionality which determine its place and role in the system of training specialists in the field of primary education have been distinguished. Emphasis is placed on the fact that the laboratory is an open platform for creating the preconditions for an effective combination of education, science and innovation. It has been pointed out that the laboratory environment meets the modern requirements of the new Ukrainian school regarding the organization of the educational space for junior students. The model variants and their use methods of the primary classroom hubs equipping built on the principles of pedagogical ergodesign have been illustrated.

Key words: *laboratory of Innovative educational solutions, training of primary education specialists, educational space of junior schoolchildren, educational centers, new Ukrainian school, modern pedagogical technologies, primary education, pedagogical ergodesign, aesthetic therapy technologies, e-learning, museum pedagogy*

Стаття надійшла до редакції 20.11.2021 р.